

Krajský úřad Zlínského kraje
Odbor kultury a památkové péče
oddělení památkové péče

Národní památkový ústav
Valdštejnské náměstí 162/3
118 00 Praha 1 – Malá Strana

jednající prostřednictvím:

Národní památkový ústav,
územní památková správa v Kroměříži
Sněmovní náměstí 1
767 01 Kroměříž

Datum
15.02.2024

Oprávněná úřední osoba

Číslo jednací
KUZL 18394/2024

Spisová značka
KUSP 5715/2024 KUL

Rozhodnutí

Krajský úřad Zlínského kraje, odbor kultury a památkové péče (dále jen „správní orgán“) jako věcně příslušný podle ust. § 29 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle § 28 odst. 2 písmeno h) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), a jako místně příslušný správní orgán dle ust. § 11 písmeno b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)

vydává

k žádosti podané dne 17.01.2024 Národním památkovým ústavem, Valdštejnské náměstí 162/3, 118 00 Praha 1, IČO 75032333, jednajícím prostřednictvím Národního památkového ústavu, územní památkové správy v Kroměříži, se sídlem Sněmovní náměstí 1, 767 01 Kroměříž, zastoupené Ing. Petrem Šubíkem, ředitelem (dále jen „žadatel“), ve věci záměru „SH Buchlov – restaurování pískovcového aliančního erbu rodů Petřvaldů a Colonna-Fels“ (parc. č. 3358/1 k.ú. Buchlovice), kdy předmětný pozemek a stavba na něm jsou součástí kulturní památky „Hrad Buchlov“, vedené v Ústředním seznamu kulturních památek ČR (dále: ÚSKP ČR) pod rejstř. č. 25869/7-3247, a ve smyslu nařízení vlády č. 132/2001 Sb. ze dne 28. března 2001 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, je národní kulturní památkou „Hrad Buchlov“, rejstř. č. 290 v ÚSKP ČR,

podle ust. § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, v souladu s ust. § 67 odst. 1 správního řádu, toto **rozhodnutí**:

Výrok I.

Restaurování pískovcového aliančního erbu rodů Petřvaldů a Colonna-Fels nad vstupním portálem objektu purkrabství, zvaném „Hraběcí“, hradu Buchlov (parc. č. 3358/1 k. ú. Buchlovice), přičemž předmětný pískovcový erb je uměleckořemeslným dílem ve smyslu ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči a restaurátorský záměr spočívá v těchto pracích:

- očištění povrchu erbu od prachových depozitů a uvolněných částic biologického napadení (suchou cestou – štětcem);
- vakuovém odsolení reliéfu (uzavření do folie, destilovaná voda, vakuové odsátí);

- strukturální konsolidaci nehydrofobním prostředkem na bázi ethylesteru kyseliny křemičité;
- injektáží trhlín a prasklin minerální injektážní maltovinou;
- lokálním tmelení degradovaných míst (hydraulické vápno NHL, křemičité písky, rozsah dle dokumentace, technické defekty, zátoková místa a poruchy);
- barevné retuši (minerální pigmenty, disperze);

vše dle žádosti o závazné stanovisko podané dne 17.01.2024 a její přílohy: dokumentace s názvem „*Alianční erb Petřvaldských z Petřvaldu a Collonů z Felsu nad vstupním portálem purkrabství hradu Buchlov; restaurátorský průzkum; koncepce restaurátorského zásahu*“ (vyprac. [REDAKCE], Slavonice, 24.11. 2023, 52 str. včetně fotodokumentace),

je v souladu s ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči přípustný a pro jeho realizaci se v souladu s ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a ust. § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, stanovují tyto podmínky:

- 1) Přesný rozsah míst určených k lokálnímu tmelení i konkrétní podoby doplňovaných částí budou po provedeném čištění erbu předloženy správnímu orgánu k posouzení a až na základě protokolárního odsouhlasení, že tento rozsah i výraz doplňků odpovídají navržené koncepci restaurátorské obnovy erbu, bude možné práce realizovat jako celek.
- 2) Do 30 dnů ode dne ukončení předmětných restaurátorských prací bude jedno vyhotovení závěrečné zprávy z restaurování předáno příslušné odborné organizaci, tj. Národnímu památkovému ústavu.
- 3) Vlastník s předstihem 14 dnů oznámí správnímu orgánu zahájení prací.

Výrok II.

Stavební úpravy související s osazením pískovcového aliančního erbu rodů Petřvaldů a Colonna-Fels nad vstupním portálem objektu purkrabství, zvaném „Hraběcí“, hradu Buchlov, (parc. č. 3358/1 k. ú. Buchlovice), přičemž záměr spočívá v těchto řemeslných pracích:

- instalaci samonosné nerezové konstrukce do hmoty erbu (konstrukce z pásoviny 30 mm x 10 mm doplněná o nerezové čepy/závitové tyče o průměru 8 mm až 10 mm, délka je 60 mm až 100 mm podle tloušťky kamene a míry jeho poškození v daném místě; konstrukce bude pomocí čepů uchycena do vyvrtaných otvorů na rubové straně erbu (průměr otvorů 10 mm až 12 mm) a fixována pomocí polyesterové chemické malty);
- osazení erbu na původní místo nad portálem (konstrukce bude zajištěna pomocí dvou skob, háků, fixovaných v obvodovém zdivu objektu purkrabství, tzv. Hraběcí, dle návrhu v dokumentaci);

vše dle žádosti o závazné stanovisko podané dne 17.01.2024 a její přílohy: dokumentace s názvem „*Vizualizace nosné nerezové konstrukce*“ (příloha č. 7.4 výše uvedeného restaurátorského záměru, který vypracovali [REDAKCE] Slavonice, 24.11. 2023),

je podle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči přípustný.

Odůvodnění

Žadatel předložil u správního orgánu dne 17.01.2024 žádost o závazné stanovisko k záměru „SH Buchlov – restaurování pískovcového aliančního erbu rodů Petřvaldů a Colonna-Fels“, (parc. č. 3358/1 k. ú. Buchlovice), kdy předmětný pozemek a stavba na něm jsou součástí kulturní památky „Hrad Buchlov“, rejstř. č. 25869/7-3247 v ÚSKP ČR, a ve smyslu usnesení vlády č. 132/2001 Sb. ze dne 28. března 2001, o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, je národní kulturní památkou „Hrad Buchlov“, rejstř. č. 290 v ÚSKP ČR. Dle uvedeného nařízení vlády je národní kulturní památkou „Hrad Buchlov“ areál hradu Buchlov s kaplí sv. Barbory tvořený budovou a jinými nemovitými objekty na pozemcích vymezených prostorovými identifikačními znaky včetně pozemků v nařízení uvedených.

Práce navržené v žádosti správní orgán rozdělil na restaurátorské práce ve smyslu ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči (vlastní restaurování erbu) a dále na práce řemeslné (stavební úpravy související se zpětným osazením erbu), přičemž veškeré práce jsou popsány ve výrokové části tohoto rozhodnutí a specifikované ve výše uvedených přílohách: dokumentace s názvem „*Alianční erb Petřvaldských z Petřvaldu a Collonů z Felsu nad vstupním portálem purkrabství hradu Buchlov; restaurátorský průzkum; koncepce restaurátorského zásahu*“ (vyprac. [redacted], Slavonice, 24.11.2023, 52 str. včetně fotodokumentace) a dokumentace s názvem „*Vizualizace nosné nerezové konstrukce*“ (příloha č. 7.4 výše uvedeného restaurátorského záměru, který vypracovali [redacted] Slavonice, 24.11.2023).

Vlastníkem dotčené parc. č. 3358/1 k. ú. Buchlovice je Česká republika, příslušnost hospodařit se svěřeným majetkem je dána Národnímu památkovému ústavu, Valdštejnské náměstí 162/3, 118 00 Praha 1 – Malá Strana, který jedná prostřednictvím Národního památkového ústavu, územní památkové správy v Kroměříži, Sněmovní náměstí 1, 767 01 Kroměříž.

Existence hradu je datována přibližně od 13. století. K rozsáhlejším stavebním úpravám došlo ke konci 15. století, kdy se Buchlov dostal do zástavního držení pánů z Cimburka. Vzniklé prostory v pozdně gotickém slohu odpovídají reprezentativním požadavkům doby. Podstatné změny stavebního vývoje přineslo 16. století, z něhož pochází dodnes dochovaná renesanční hradební architektura. V dalším století byly realizovány již jen drobnější stavební úpravy. Začátkem 18. století si majitelé hradu Petřvaldští za trvalé sídlo zvolili blízký areál zámku Buchlovice. V 19. století se posledními majiteli hradu Buchlov stali Berchtoldové. Již v tomto století byl jimi vytvořen základ muzea, který prezentoval činnost a sbírky bohatého knižního fondu rodu.

Alianční pískovcový erb nesoucí znaky Jana Děťicha Petřvaldského z Petřvaldu (1658–1734) a jeho ženy Agnes Eleonory Colonna z Felsu (1672–1716) pochází z doby kolem přelomu 17. a 18. století. Jeho současné umístění v portálu nad průjezdem budovy purkrabství zvané „Hrabčící“ je zřejmě nepůvodní, nicméně erb se zde nacházel už v polovině 19. století. Vytvořen je z jednoho bloku pískovce, centrálním motivem jsou znakové kartuše s erby rodů obou manželů. Heraldicky vpravo je znak Petřvaldských z Petřvaldu, levou kartuš vyplňuje znak Collonů z Felsu. Po stranách a zespodu obou znakových polí jsou postavy tří putti, girlandy a ornamentální vegetabilní motivy. Celek je završen mohutnou a do prostoru výrazně vyloženou korunou. Erb v době přípravy záměru vykazoval značné poruchy: hrozilo utržení částí díla, soudržnost povrchových vrstev byla podstatně narušena a modelace značně degradována, prokázán byl výskyt hloubkových trhlin ohrožujících strukturální stabilitu erbu, zjevné bylo poškození povrchu skrze odpadané sekundární tmely.

Správní orgán si v souladu s příslušným ust. § 14 zákona o státní památkové péči opatřením ze dne 19.01.2024, č. j. KUZL 9553/2024, vyžádal písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, zde Národního památkového ústavu, generálního ředitelství (dále jen: „NPÚ GnŘ“) k předložené žádosti o závazné stanovisko (v daném případě rozhodnutí) a výše specifikovaným dokumentacím. Písemné vyjádření NPÚ GnŘ bylo vydáno pod č. j. NPU-310/6106/2024 ze dne 09.02.2024 (doručeno správnímu orgánu dne 12.02.2024) a odborná organizace v něm popsala navrhované práce, uvedla charakteristiku díla, současný stupeň poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot díla i jeho současný technický stav a dále uvedla, že realizace prací dle předložené dokumentace bude v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:

1. V průběhu restaurátorských prací bude vlastník památky svolávat podle potřeby kontrolní dny s přizváním restaurátora, investora, pověřených zástupců NPÚ GnŘ a Krajského úřadu Zlínského kraje;
2. Míra doplňování degradovaných partií a jejich výsledná podoba bude ověřena v rámci kontrolních dnů (ad bod 1);
3. Do 30 dnů po předání restaurátorských prací bude předán zástupci NPÚ GnŘ jeden exemplář originálu závěrečné zprávy, a to minimálně v rozsahu a struktuře předepsané vyhláškou č. 66/1988 Sb.

Dané NPÚ GnŘ zdůvodňuje tím, že předložený restaurátorský průzkum a záměr je zpracován velice podrobně a zodpovědně. Záměr je tak v souladu s požadavky současné památkové péče a zohledňuje dotčené památkové hodnoty předmětného díla. Jako takový tento záměr doporučuje k realizaci.

Ad 1. Svolání kontrolní dnů všech na akci zúčastněných je osvědčeným způsobem průběžné kontroly akce s možností konzultovat její průběh i postup.

Ad 2. Ačkoli restaurátorský záměr výslovně zmiňuje, že doplňována budou především kritická místa, kde by jinak hrozilo další zhoršování technického stavu díla, bude vhodné míru a podobu doplňků konkrétně určit po důkladném očištění erbu v ateliéru restaurátora.

Ad 3. Kolektivní převzetí prací je příležitostí, kdy zúčastnění, tedy i zástupci památkové péče, mohou uplatnit připomínky k provedené práci. Zpracování restaurátorské zprávy a její uložení v NPÚ je nezbytné pro kontrolu úspěšnosti zásahů v průběhu času i pro budoucí péči o příslušnou část památky, ale i pro další péči o tuto památku.

Správní orgán přijal toto obligatorní vyjádření za jeden z podkladů pro své rozhodnutí. Dále při svém rozhodování vycházel z toho, že stav aliančního erbu vyžaduje bezodkladný restaurátorský zásah. Jednak je narušen trhlínami a jednak je stav reliéfu vlivem povětrnostních podmínek v podobě, kdy hrozí jeho brzká úplná dožilost. Samotný restaurátorský záměr byl v době přípravy konzultován se zástupci památkové péče a bylo dohodnuto, že restaurování bude zaměřeno na stabilizaci a konsolidaci výrazu reliéfu, nikoliv na masivní doplňování, neboť v daném případě se toto nejeví jako žádoucí. Podoba heraldických znaků sice vykazuje degradaci, ta je však dokladem stáří díla i materiálu. Vhodným způsobem je též řešeno osazení erbu zpět na místo. Stávající způsob zavěšení je již s ohledem na váhu díla a degradaci hmoty neudržitelný, proto návrh samonosné konstrukce, která roznese zatížení kamene, se jeví jako přiměřený zásah, který umožní prezentaci díla na místě, kde již bylo prokazatelně osazeno před více než stoletím a půl. Správní orgán tedy shledal, že práce jsou jako celek srozumitelné a akceptovatelné. Ve výroku I., který obsahuje práce uměleckořemeslné, stanovil správní orgán realizační **podmínku č. 1**, neboť přestože záměr deklaruje, že tmelení reliéfu bude minimalizováno a doplněny budou technické defekty, zátoková místa a poruchy, jejichž vyplnění zamezí další degradaci materiálu a dokumentace podrobně zachycuje stav památky, bude nutné po finálním očištění díla konkretizovat doplňovaná místa, aby byla zřejmá jejich podoba a výraz. Po protokolárním odsouhlasení těchto míst pak bude možné práce realizovat. Dále správní orgán stanovil **podmínku č. 2**, týkající se odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy. Tu stanovil z toho důvodu, že předání závěrečné restaurátorské zprávy je nezbytné nejen k dokumentaci provedených restaurátorských prací, restaurátorských postupů a použitých materiálů, ale také pro kontrolu úspěšnosti zásahu v průběhu času a pro další péči o předmětnou národní kulturní památku. Pro splnění podmínky č. 2 stanovil lhůtu 30 dnů, kterou správní orgán považuje vzhledem k rozsahu prací za přiměřenou. **Podmínku č. 3** stanovil správní orgán jako předpoklad pro provádění kontrolních dnů v rámci prací na obnově památky. Správní orgán ji stanovil z důvodu výkonu dozorové činnosti při obnově národní kulturní památky dle ust. § 28 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči. Aby byl dozor správního orgánu (a potažmo i dohled odborné organizace) při obnově národní kulturní památky zajištěn, stanovil správní orgán podmínku oznámení zahájení prací s dostatečným předstihem.

Správní orgán dále konstatuje, že podmínku č. 1 písemného vyjádření NPÚ do výrokové části tohoto rozhodnutí nezahrnul, neboť správní orgán je povinen dohlížet po celou dobu obnovy na provádění prací dle vydaného závazného stanoviska a dle dokumentace, která byla v řízení o žádosti posuzována, tzn. provedení v souladu se zájmy státní památkové péče. Odborná organizace pak dle ust. § 32 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky, opět na základě žádosti a v rozsahu dokumentace, která byla podkladem tohoto rozhodnutí. Kontrolní dny při provádění obnovy (zahrnující i restaurování) neslouží k odstranění nejasných částí dokumentace na místě při realizaci, ale k ověření, zda rozhodnutím odsouhlasené materiály, technologické postupy apod. respektují technickou a výtvarnou strukturu originálu. Odborný dohled odborné organizace má oporu v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, zejména v § 32.

Správní orgán posoudil v řízení předložený záměr popsany v žádosti a připojené dokumentaci, vycházel z písemného vyjádření NPÚ GnŘ a ze znalosti situace na místě samém, která je mu známa z jeho úřední a dozorové činnosti. Na základě všech shromážděných poznatků rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Správní orgán dále upozorňuje, že restaurátorské práce může provádět pouze restaurátor, který je držitelem příslušného povolení Ministerstva kultury ČR podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, nebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, pokud mu

byla Ministerstvem kultury ČR uznána odborná kvalifikace a jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specializaci.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí je možné podle ust. § 83 odst. 1 správního řádu podat odvolání do 15 dnů od jeho oznámení k Ministerstvu kultury ČR s uvedením rozsahu, v jakém je rozhodnutí napadáno, namítaného rozporu s právními předpisy nebo s uvedením nesprávnosti rozhodnutí či řízení, jež mu předcházelo. Odvolání se podává u Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru kultury a památkové péče s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je v souladu s ust. § 82 odst. 2 správního řádu správní orgán, který rozhodnutí napadené odvoláním vydal, na náklady účastníka. Odvolání podané jen proti odůvodnění rozhodnutí je podle ust. § 82 odst. 1 správního řádu nepřipustné.

Lhůta pro podání odvolání počíná běžet podle ust. § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje ust. § 19 a násl. správního řádu, přičemž ust. § 23 a § 24 správního řádu stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastížen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb a dál, jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty.

Doručení písemností pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručeny posledním dnem této lhůty.

vedoucí odboru kultury a památkové péče

Obdrží:

Národní památkový ústav, generální ředitelství, Valdštejnské náměstí 162/3, 118 00 Praha 1 – Malá Strana